

VEREENIGING
VOOR PENNINGKUNST

JAARVERSLAG
1948

1949

VEREENIGING VOOR PENNINGKUNST

JARVERGADERING

op Vrijdag 13 Mei te 11 1/4 uur
in Pulchri Studio, Lange Voorhout 15, Den Haag

Agenda :

- 1 Opening door de Voorzitter
- 2 Notulen der vorige Jaarvergadering
- 3 Verslag van de Secretaris over het 23ste Vereni-
gingsjaar 1948
- 4 Rekening en verantwoording van de Penningmeester
- 5 Verkiezing van 2 nieuwe leden van het bestuur in
de plaats van de Hh. Giltay Veth en Von Weiler, die
volgens rooster aftreden, doch herkiesbaar zijn,
(zie artikel 7 der Statuten)
Verkiezing van een nieuwe Voorzitter, in verband
met het aftreden van de tegenwoordige Voorzitter,
die niet meer voor herbenoeming in aanmerking wenst
te komen. (zie artikel 8 der Statuten)
- 6 Benoeming van een Rascommissie voor 1950.
- 7 Bespreking van de mogelijkheid van uitgifte van
een tweede penning voor het jaar 1949
(zie verslag van de Secretaris 1948)
- 8 Bespreking van de mogelijkheid tot samenwerking
met de " Association des Amis de la Médaille
d'Art " in België
- 9 Begroting en werkplan voor 1950
- 10 Mededelingen inzake de Int.Penningtentoonstelling
te Parijs in October a.s.
- 11 Rondvraag
- 12 Sluiting.

Aan de leden, die hun contributie ad f. 7.50 nog niet
hebben betaald, wordt vriendelijk verzocht dit zo spoedig
mogelijk te doen door overschrijving van het bedrag op
postrekening nr. 96820 ten name van de Vereniging voor
Penningkunst, te Den Haag.

VEREENIGING
VOOR PENNINGKUNST

JAARVERSLAG
1948

BESTUUR

C. G. VATTIER KRAANE

Voorzitter

G. H. 's-GRAVESANDE

Secretaris-Penningm.

Dr. M. A. EVELEIN

Mr. D. GILTAY VETH

A. A. M. STOLS

Jhr Ir A. C. VON WEILER

JAN WILS

Leden

PENNINGRAAD

Mr. D. GILTAY VETH

G. H. 's-GRAVESANDE

Jhr Ir A. C. VON WEILER

JAN WILS

SECRETARIAAT

VALKENBOSCHKADE 663 — 'S-GRAVENHAGE

GIRONUMMER DER VEREENIGING 96820

1c PENNING 1948
50 JARIG REGERINGSJUBILEUM
VAN H.M. KONINGIN WILHELMINA
ONTW. MEVR. L. E. J. VAN LUIJN-METZ

2c PENNING 1948
INHULDIGING H.M. KONINGIN JULIANA
ONTW. J. HEKMAN

JAARVERSLAG VAN DE VEREENIGING VOOR PENNINGKUNST

1948

In de jaarvergadering van 13 Mei 1948 in Pulchri Studio gehouden heeft dr M. A. Evelein, die jarenlang als secretaris-penningmeester is opgetreden, zijn ambt neergelegd. Hem werd dank gebracht voor zijn uitnemende werkzaamheden voor de vereniging en het ere-lidmaatschap aangeboden. In zijn plaats werd ondergetekende benoemd, die deze functie wilde aanvaarden voorlopig voor één jaar.

Om nieuwe leden te winnen werd de huldepenny voor de Nederlandse vrouwen als premie beschikbaar gesteld. Het gevolg was, dat er in 1948 vele nieuwe leden bijgeschreven konden worden. Hiervan gaven de meesten zich slechts voor één jaar op, anderen bedankten, zodat het aantal leden op 1 Januari 1949 309 bedroeg. Vijf leden moesten worden afgevoerd van de ledenlijst wegens niet te innen contributie, drie leden ontvielen ons door overlijden.

Het jaar 1948 werd, wat de penningen betreft, beheerst door de gebeurtenissen in het Koninklijk Huis. De eerste penny was gewijd aan het 50-jarig Regeringsjubileum van H.M. Koningin Wilhelmina. Een beperkte prijsvraag voor deze penny werd uitgeschreven, uitsluitend onder vrouwen. De prijs werd toegekend aan mevrouw L. E. J. van Luyn-Metz en het resultaat was een fraaie gietpenny. De tweede penny werd door Jo Hekman vervaardigd en herdacht de inhuldiging van H.M. Koningin Juliana.

Het lijkt mij nodig er hier op te wijzen, dat de beperkte prijsvraag en het feit, dat een gietpenny gemaakt moest worden, boven de draagkracht der vereniging heeft gelegen. Als men de Rekening en Verantwoording over 1948 beziet lijkt het beeld gunstiger dan de werkelijkheid is. Immers waren toen de nota's voor de penningen van 1948 nog niet betaald. Dit kon alleen geschieden door geld van de Nutsspaarbank op onze giro te laten overschrijven en contributies over 1949 gestort te gebruiken.

Het totaal bedrag aan honorarium en aanmaakkosten van de penningen bedroeg 3260.31 gld. Het gevolg was, dat er op 17 Febr. 1949 nog slechts 522.43 gld op de giro stond en 961.17 gld op de Nutsspaarbank. Veel leden hebben reeds hun contributie over 1949 betaald, maar veel moet nog binnenkomen. Het geld op de Nutsspaarbank is ten dele geblokkeerd. Besloten is om al deze redenen dit jaar slechts één gietpenny uit te geven.

De rekening en verantwoording over 1948 aan dit jaarverslag toegevoegd, werd door de Kascommissie, bestaande uit de heren J. H. van der Slooten en R. M. de Vries, nagezien en goedgekeurd.

G. H. 's-GRAVESANDE, *Secretaris.*

REKENING EN VERANTWOORDING

ONTVANGSTEN			
Saldo per 1 Januari 1948	<i>f</i>	1949	96
Nagekomen contributies over 1947	"	30	—
Contributies over het jaar 1948	"	2575	10
Reeds ontvangen contributies over 1949	"	327	50
Verkochte en nabestelde penningen	"	374	58
Ontvangen inningskosten	"	4	50
Overschrijving van Nutsspaarbank naar Giro-rekening	"	664	—
		<i>f</i>	5925 64
Saldo per 1 Januari 1949	<i>f</i>	2427	99

OVERZICHT DER

DEBET			
Saldo Nutsspaarbank per 1 Januari 1948	<i>f</i>	699	51
Overschrijving van geblokkeerde Giro-rekening	"	900	—
Rente Nutsspaarbank over het jaar 1948	"	25	68
		<i>f</i>	1625 19
Saldo Nutsspaarbank per 1 Januari 1949	<i>f</i>	961	17

VAN DE PENNINGMEESTER OVER 1948

UITGAVEN			
Honoraria voor opdrachten	f	800	—
Aanmaakkosten der penningen	"	807	09
Nieuwe penningen voor leden	"	284	40
Nabestelde penningen	"	118	50
Drukkosten van het Jaarverslag 1947	"	281	56
Kosten cliché's en diverse drukwerkorders	"	136	89
2 Lederen etuis voor penningen Kon. Huis	"	23	—
Verzendkosten van de penningen	"	58	69
Zaalhuur Pulchri Studio	"	12	50
Restitutie van contributie	"	3	—
Porti	"	68	32
Overschrijving v.d. Giro-rekening naar de Nutsspaarbank	"	900	—
Algemene onkosten	"	3	70
Saldo per 31 December 1948 t.w.:			
Postgiro-rekening	f	2399,36	
Kas Nederland	"	5,25	
Kas Indonesië	"	23,38	
	"	2427	99
	f	5925	64

KAPITAALSREKENING

CREDIT			
Overschrijving naar Postgiro-rekening	f	664	02
Saldo per 31 December 1948 bij de Nutsspaarbank	"	961	17
	f	1625	19

F.I.D.E.M.

De „Fédération Internationale des Editeurs de Médailles“ te Parijs organiseert, in samenwerking met de „Monnaie de Paris“ een internationale Penningtentoonstelling, welke zal worden gehouden van 8 October tot 9 November onder de naam: Salon International de la Médaille 1949 in de zalen van de Parijsche Munt, 11 Quai de Conti.

De Fidem heeft de Vereeniging voor Penningkunst verzocht de Nederlandse deelneming aan deze tentoonstelling te organiseren.

Onze vereniging heeft daartoe aan alle beeldhouwers en medailleurs in Nederland een uitnodiging gezonden.

Het Reglement en de inschrijvingsformulieren zijn op aanvraag te bekomen bij Jhr Ir A. C. von Weiler, p/a N.V. „Koninklijke-Begeer“ te Voorschoten.

IN MEMORIAM EDUARD TELCS

Op 17 Juli 1948 overleed te Budapest een grootmeester der penningkunst, de beeldhouwer en medailleur Eduard Telcs. Bij zijn begrafenis werd hij uitgeleide gedaan door een grote schare vrienden en bewonderaars, er waren veel officiële redevoeringen, ceremoniën en artikelen in de couranten en officieel kreeg hij de titel: „de grote zoon van het Vaderland“.

Hoezeer ook in tegenspraak met de eenvoud van deze grote kunstenaar, toch bewijst deze belangstelling hoezeer men zijn kunst bewonderde. En deze bewondering bestaat niet slechts binnen de landsgrenzen van zijn Vaderland, Hongarije, doch over de gehele wereld zijn kunstwerken van hem in musea opgenomen en hij had een schare van trouwe vrienden en vereerders, zo ook in Holland.

In 1920 uit Hongarije gevlucht voor het communistisch schrikbewind van Bela Kun, kwam hij in Utrecht, waar hij bij zijn vriend Carel J. A. Begeer een onderdak en een atelier vond om te werken. Hij heeft onafgebroken twee jaar hier gewerkt van 1920 tot 1922, later nog door een verblijf van enkele weken in 1924 gevolgd.

Hoewel hij vóór 1920 zelden een penning had vervaardigd, had hij altijd veel belangstelling voor penningen en munten gehad (hij was o.a. een der oprichters van de Hongaarse Vereniging voor Penningkunst); in Utrecht heeft hij zich geheel op deze aparte kunst toegelegd, daarbij gesteund door de zo bij uitstek kundige medailleur Jac. J. van Goor, met wie hij deze twee jaren samenwerkte. Toen hij zich in Mei 1920 in een geheel nieuwe omgeving aan het werk zette, had hij uiteraard nog geen opdracht en dus boetseerde hij zijn eerste werken naar vrije onderwerpen: een penning waarop een kindje met een tuil bloemen en een ovale geboortepenning. Na deze beide stukken volgde een tweetal erepenningen, de eerste voor de „Koninklijke-Begeer“ de andere voor de Juweliersmagazijnen behorende tot de groep der Kon. Ned. Edelmetaal-Bedrijven. Vooral de eerste van deze beide penningen, die, waarop men een knielende engel bezig ziet met het slaan van penningen met hamer en handstempel op een aambeeld, de methode waarop de oude Grieken en Romeinen hun munten sloegen, werd spoedig in wijder kring bekend en bewonderd en bezorgde hem de eerste op-

dracht: de penning aangeboden aan Mr Dr W. F. J. Frowein als directeur der Rijkskolendistributie, spoedig gevolgd door de prachtige erepenning van burgemeester A. R. Zimmerman, hem bij zijn aftreden als burgemeester van Rotterdam door een comité van ingezetenen aangeboden.

Naast deze penningopdrachten kreeg hij ook opdrachten op grote bronsreliefs voor jubilea van belangrijke Nederlandse ondernemingen en de wandplaquettes voor dit doel door Telcs geboetseerd behoren tot de allermoniste die ooit zijn gemaakt: Westzanen en Laan, Haarlemse Brandverzekering, Gilissen & Co, Ned. Ver. v. Meelfabrikanten e.a.

Toch was Telcs op zijn best als hij een portret boetseerde naar het leven, speciaal kinderportretten en hij heeft dan ook velen met deze kunst gelukkig gemaakt: dubbelportret Van Styrum-Van Heijst, David Croll, Dr Knuttel, de bankier Gillissen, Aaltje Noordewier, Flory en Jaap von Weiler, Henk Brinkgreve en anderen.

Behalve deze portretten, naar het leven geboetseerd, heeft hij nog een zeer fraaie plaquette van Goethe, alsmede van vier beroemde componisten gemaakt nl. Bach, Beethoven, Mozart en Händel.

Maar, hoe prachtig ook zijn scheppingen zijn op het gebied der penningkunst, Telcs was en bleef van huis uit beeldhouwer en het mag dus geen verwondering wekken, dat hij in deze paar jaren ook enkele vrije beeldhouwwerken heeft gemaakt, waarvan het meest bekend is de marmeren buste van Mevrouw Noordewier.

In 1924 keerde hij definitief met zijn gezin naar het Vaderland terug.

Het museum van de stad Baja, de geboorteplaats van Telcs, ontvangt de gehele verzameling van zijn werken, zoals dit nog in zijn leven werd afgesproken; ze worden daar in speciaal daarvoor ingerichte „Telcs-zalen” ondergebracht.

Zo eert Hongarije zijn grote zoon.

v.W.

JAC. J. VAN GOOR

1889—1949

Op 18 Februari van dit jaar herdacht de nestor der Nederlandse Penningkunst Jac. J. van Goor het feit dat hij voor 60 jaren zijn loopbaan als medailleur begon bij de Kon. Utrechtsche Fabriek van Zilverwerken van C. J. Begeer te Utrecht. In de 5 jaren dat hij als leerling werkte onder leiding van de modelleur Georg Haas bleek zijn grote aanleg, waarom besloten werd hem voor zijn verdere opleiding te sturen naar de Koninklijke Academie in Hanau waar, vooral onder de bezielende leiding van de beeldhouwer Professor Wiese, zijn talenten zich ten volle konden ontplooiën. Ook in het vak van ciseleren bekwaamde hij zich en het zou naderhand blijken, hoezeer vooral deze kunst hem te pas kwam, want Van Goor boetseerde niet alleen modellen van de penningen, doch ook de stempels werden, nadat deze op de reduceermachine naar de geboetseerde modellen waren gesneden, door hem bijgesciseerd.

Bij zijn terugkomst uit Hanau was Georg Haas verdwenen en in diens plaats werkte Wilhelm Achtenhagen op het atelier in Utrecht. Met deze heeft van Goor tot 1905 samengewerkt.

Zijn eerste portretpenning was die van Agatha van Meurs, haar aangeboden op haar 80ste verjaardag in 1901 en met deze penning vangt een oeuvre aan zo omvangrijk als geen medailleur ooit heeft gewrocht. Zijn kracht was de portretpenning, waarvan hij er alleen reeds plm 350 heeft gemaakt, maar daarnaast is hij een meester in de heraldiek; prachtige wapenpenningen zijn van zijn hand verschenen.

In zijn meest bekende en tevens grootste schepping: de 24 portretpenningen van Oranjevorsten, uitgegeven in 1930 t.g.v. de 50ste verjaardag van Koningin Wilhelmina, zijn beide kunsten: het portret en de heraldiek op gelukkige wijze gecombineerd; op de voorzijden van deze penningen staan de portretten afgebeeld van de voorouders in rechte lijn van Koningin Wilhelmina, terwijl de keerzijden de wapens vertonen geboetseerd in de stijl van de tijd.

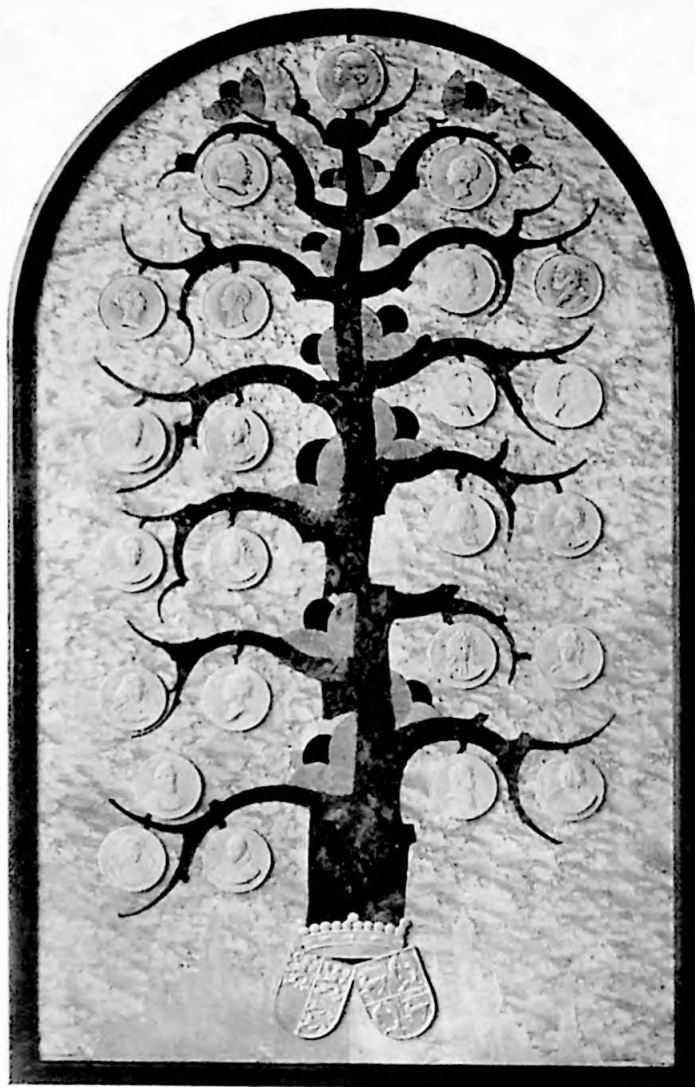
Door deze serie werd de naam van Van Goor ook ver buiten onze grenzen bekend en menig stuk van hem vond zijn weg naar de officiële verzamelingen in het buitenland.

De gelukkigste jaren van zijn kunstenaarsloopbaan waren ongetwijfeld die van 1920—1922 toen de beroemde Hongaarse beeldhouwer Eduard Telcs met hem op het atelier in Utrecht samenwerkte en hij de Hongaarse meester in de geheimen van de medailleerkunst mocht inwijden. Telcs heeft steeds met bijzondere hoogachting en erkentelijkheid van deze samenwerking getuigd; hoe treffend is in dit verband dat tegelijk met deze huldiging van onze nestor der Nederlandse penningkunst de necrologie verschijnt van zijn diep betreurde vriend en kunstbroeder.

De laatste jaren heeft van Goor door een defect aan een zijner ogen helaas het vermogen verloren portretten te boetsen, terwijl ook een minder goede gezondheid hem hindert in zijn werk.

Toch werkt hij nog zoveel als hem dit mogelijk is en zijn kunst is de vervulling van zijn levensavond.

Op de grote dag van 18 Februari mocht hij naast ontelbare bewijzen van grote hartelijkheid en vriendschap de officiële erkenning van de Regering ontvangen: de benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau, hem persoonlijk door de Burgemeester van Utrecht overhandigd.

RR